

Stanisław Koziej

**PROBLEMY GLOBALNE
I BEZPIECZEŃSTWO
MIĘDZYNARODOWE**

Część I

WPROWADZENIE METODYCZNE

ORAZ PODSTAWY I EWOLUCJA

ŚRODOWISKA BEZPIECZEŃSTWA

PODSTAWY BEZPIECZEŃSTWA

Wstęp - hipoteza/synteza

Bezpieczeństwo to teoria i praktyka zapewniania egzystencji (przetrwania) danego podmiotu w niepewnym środowisku, przy zachowaniu przezeń swobody realizacji własnych interesów.

Wraz z rozwojem cywilizacji ewoluowało od prostych form bezpieczeństwa indywidualnego, rodowego do współczesnych systemów bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego.

Od wieków w sprawach bezpieczeństwa dominuje siła fizyczna. Obecna fala rewolucji cywilizacyjnej zmienia radykalnie tę sytuację. Coraz większego znaczenia nabierają czynniki pozamaterialne (wiedza, informacja).

TYPOLOGIA BEZPIECZEŃSTWA POLITYCZNEGO

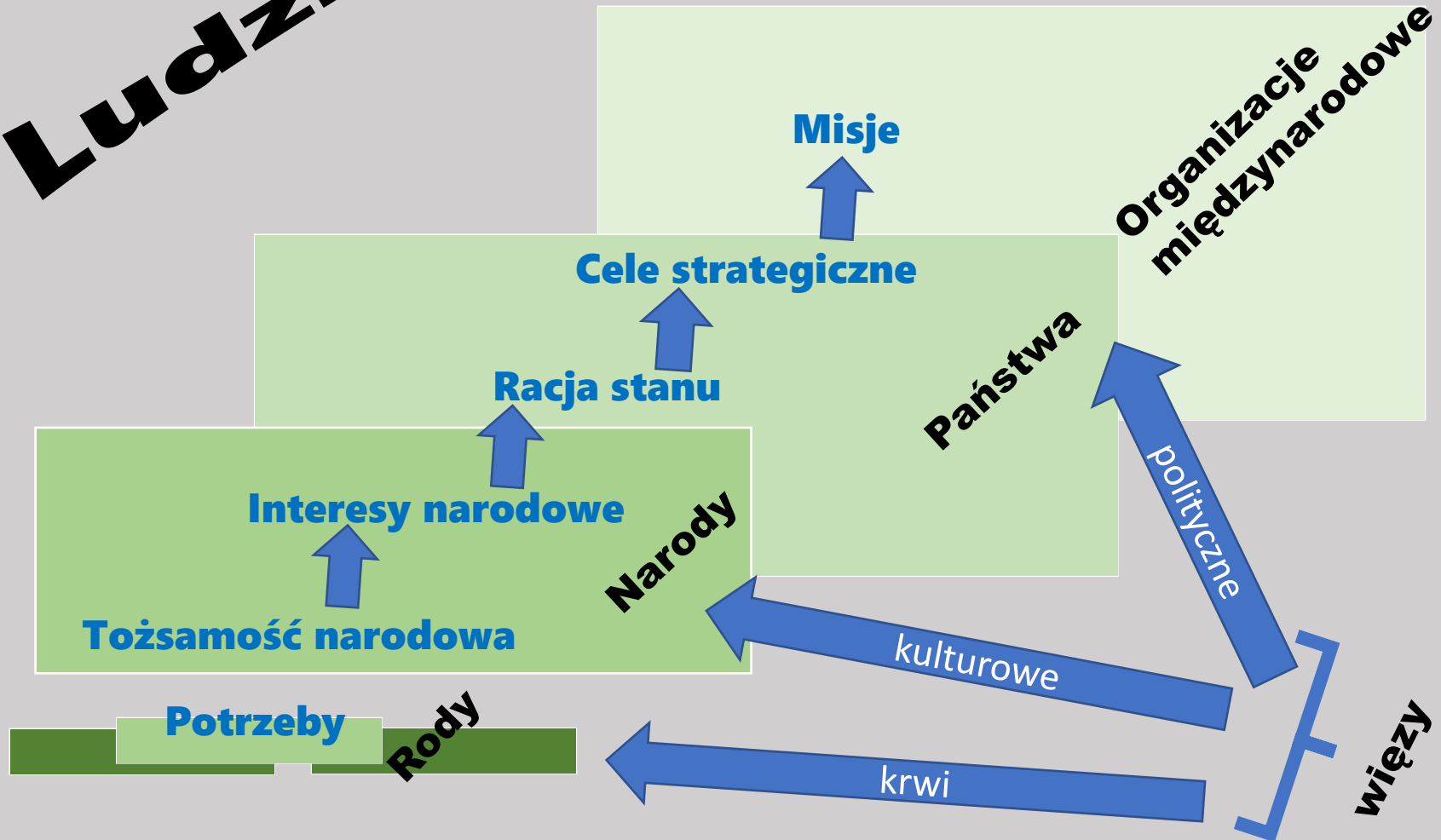

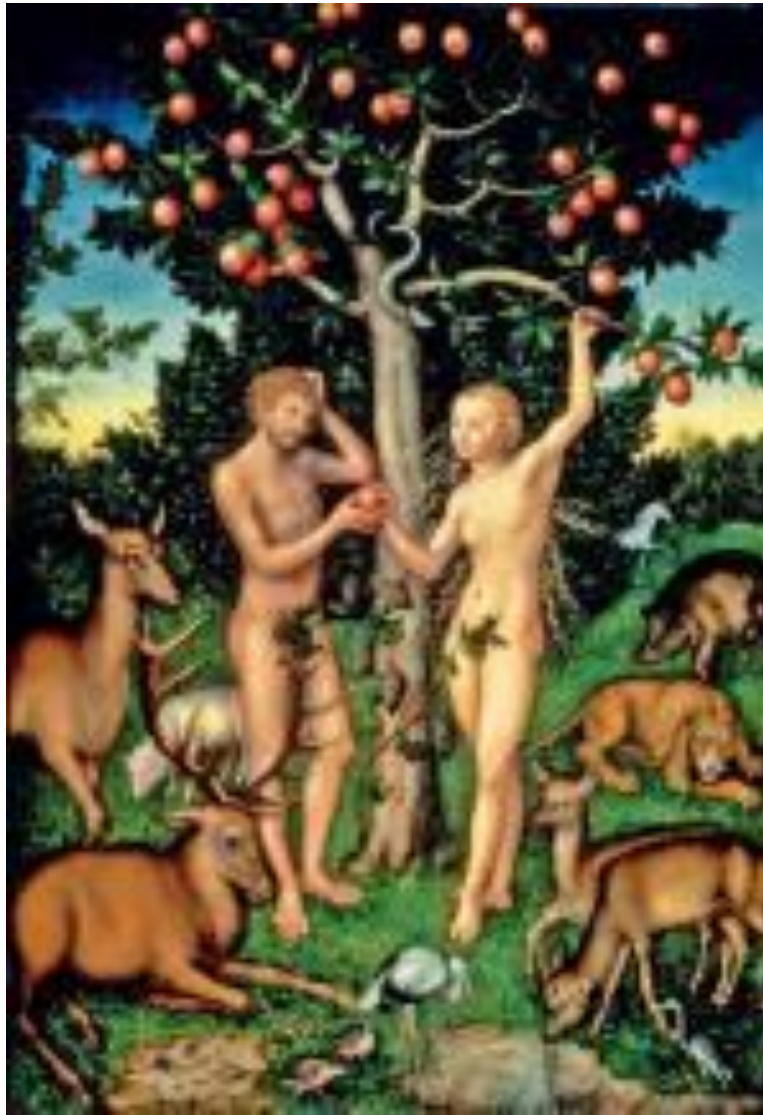
Kluczowe kategorie pojęciowe

- **interesy (narodowe), misje organizacji oraz wynikające z nich cele,**
- **środowisko (warunki) - szanse, wyzwania, ryzyka, zagrożenia,**
- **konceptcje - zasady i sposoby działań,**
- **systemy bezpieczeństwa – zasoby podmiotu wydzielone do realizacji przyjętych koncepcji, odpowiednio do tych zadań zorganizowane i przygotowane.**

Ludzkość

Spółeczeństwo globalne?

Źródło: Bridgeman Art Library: „Adam i Ewa”, obraz Lucasa Cranacha Starszego, 1526

Geneza bezpieczeństwa

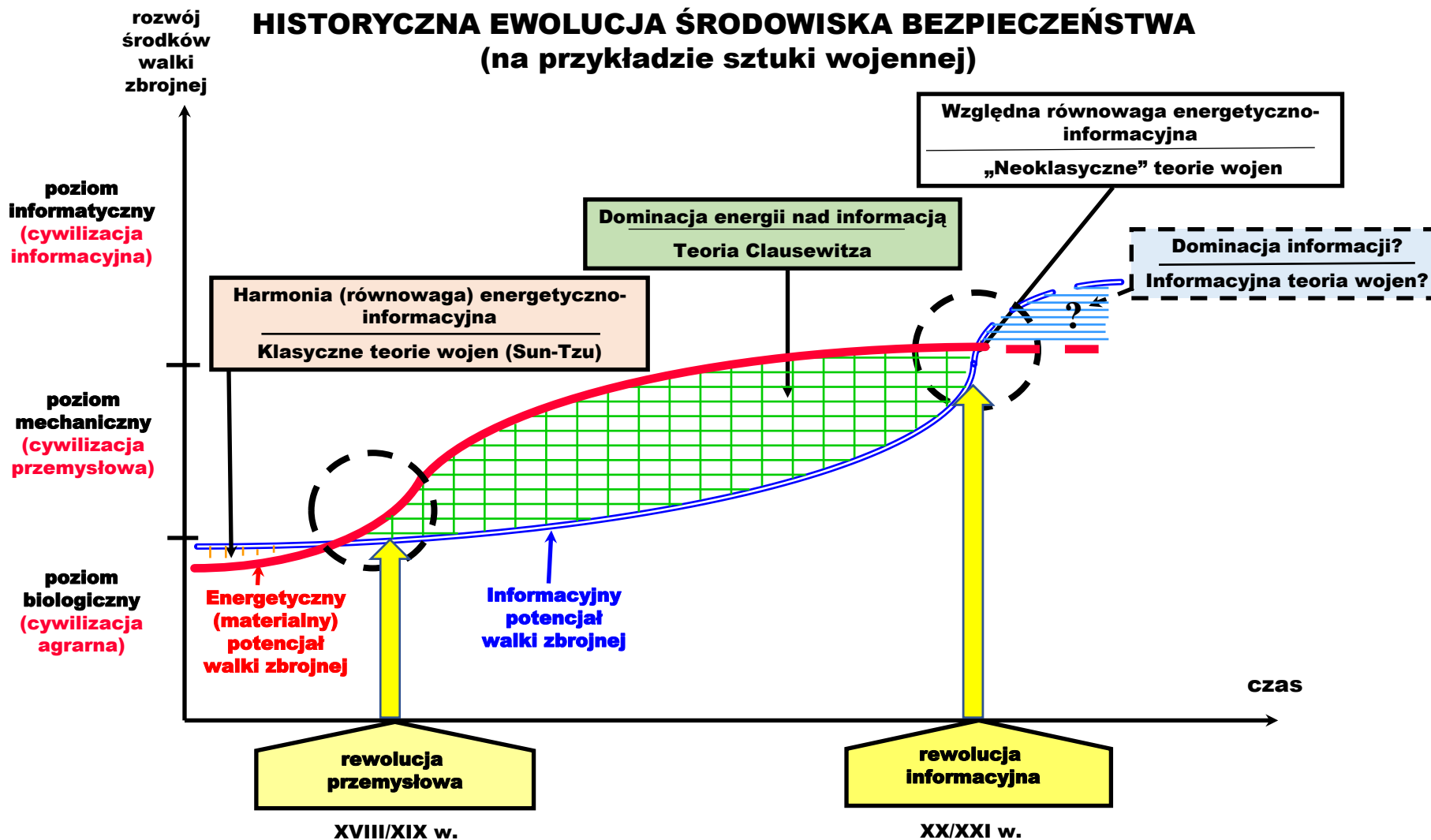
- **Historia bezpieczeństwa jest tak długa, jak długa jest historia ludzkości**
- **Biblijny raj - Adam i Ewa**
(nieuświadomione interesy, brak celu, są wyzwania i zagrożenia - brak koncepcji i systemu bezpieczeństwa)
- **Kain i Abel** (błędnie zdefiniowany interes i cel oraz błędna koncepcja bezpieczeństwa, wraz z jej wykonaniem)
- **Potop biblijny - Noe** (dobrze określony interes i cel, prawidłowa koncepcja i skuteczny system bezpieczeństwa w postaci arki)

Ewolucja uwarunkowań bezpieczeństwa

Koncepcja fal cywilizacyjnych (Toffler)

- **Materialny (energetyczny) i niematerialny (informacyjny) wymiar bezpieczeństwa**
- **Epoka agrarna - równowaga energetyczno-informacyjna na poziomie biologicznym**
- **Epoka industrialna - dominacja energii**
- **Epoka informacyjna - zmierzanie do równowagi energetyczno-informacyjnej na poziomie technologicznym**

HISTORYCZNA EWOLUCJA ŚRODOWISKA BEZPIECZEŃSTWA (na przykładzie sztuki wojennej)

Ewolucja strategii

- **Strategia **wojskowa**** – sposób użycia sił zbrojnych jako całości dla celów wojny
- **Strategia **wojenna**** – sposób użycia zasobów danego państwa (koalicji) dla celów wojny
- **Strategia **obronna (obronności)**** – sposób użycia zasobów państwa dla zapobiegania i rozstrzygania konfliktów i kryzysów polityczno-militarnych
- **Strategia **bezpieczeństwa**** – sposób użycia zasobów danego podmiotu dla zapobiegania i rozstrzygania wszelkich konfliktów (kryzysów)

WSPÓŁCZESNE ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA

Zmiany współczesnego środowiska bezpieczeństwa

- **Globalizacja**
- **Rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja polityczna (rozpad świata dwubiegunowego, ścieranie się cywilizacji)**
- **Hybrydowość zagrożeń (koniec ery pozimnowojennej)**

**Konsekwencje
globalizacji,
informatyzacji i
asymetryzacji dla
pozimnowojenneg
o środowiska
bezpieczeństwa (1)**

**Zwiększają szanse współdziałania
międzynarodowego na polu
bezpieczeństwa**

**Rodzą dodatkowe wyzwania
mobilizujące do wysiłków na
rzecz bezpieczeństwa**

**Stwarzają dodatkowe ryzyka
związane z szerszą aktywnością
zewnętrzną**

Konsekwencje
globalizacji,
informatyzacji i
asymetryzacji dla
pozimnowojennego
środowiska
bezpieczeństwa (2)

- **Zmniejszają groźbę wojny globalnej**
- **Umieędzynarodawiają konflikty i kryzysy wewnętrzne i lokalne**
- **Globalizują plagi społeczne – np. AIDS, przestępczość, terroryzm**
- **Rodzą jakościowo nowe zagrożenia informacyjne (np. cyberterroryzm)**

Konsekwencje
globalizacji,
informatyzacji i
asymetryzacji dla
pozimnowojennego
środowiska
bezpieczeństwa (3)

- **Zwiększają rolę podmiotów niepaństwowych (NGO, grupy terrorystyczne)**
- **Zwiększają rolę opinii publicznej w rozstrzyganiu kwestii bezpieczeństwa**
(*dobrze to czy źle?*)

Wyzwania i ryzyka transnarodowe

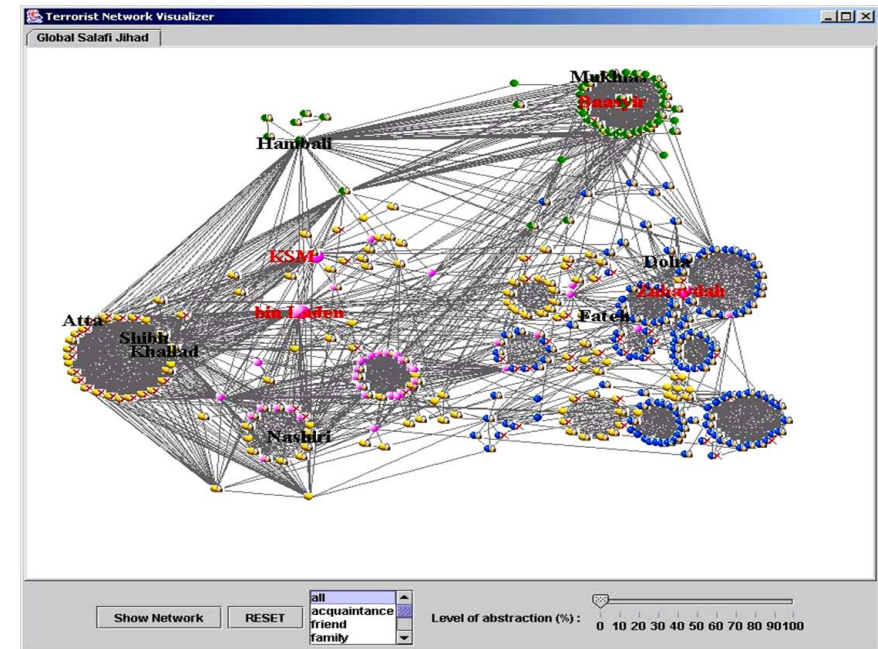
Zagrożenia asymetryczne: terroryzm globalny

- **Globalizacja i uinformacyjnienie terroryzmu – globalna sieć terrorystyczna**
- **Taktyka terroryzmu samobójczego**
- **Cyberterroryzm**
- **Powiązania z przestępczością międzynarodową (problem tzw. „państw upadłych”!)**
- **Terroryzm masowego rażenia: superterroryzm!!!**

Globalna sieć terrorystyczna: nowe, asymetryczne mocarstwo światowe ery informacyjnej???

16.12.2020

www.koziej.pl @SKoziej

Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

Wymiary asymetryczności	Zasady współczesnego terroryzmu	Zasady działania świata zachodniego
Humanistyczny	Kierowanie się emocjami, złością, buntem, spontanicznością	Kierowanie się rozumem, pragmatyzm, otwartość na innych
Ideowy	Człowiek niczym, idea (wiara, religia...) wszystkim; radykalizm i fundamentalizm	Człowiek wszystkim, liberalizm, demokracja, wolności, prawa człowieka, gospodarka wolnorynkowa
Prawny	Terroryzm abstrahuje od prawa, atakowanie cywili	Wszystko, także wojna (walka), regulowane prawem, zakaz atakowania cywili
Strategiczny	Strategia maksymalizowania strat, ataki samobójcze	Strategia minimalizowania strat, nie tylko własnych, ale i po stronie przeciwnika (użycie broni precyzyjnej, dronów...)
Organizacyjny	Sieciowość, dowolność, rozproszoność	Hierarchiczność, schematyczność, zwartość...
Instrumentalny	Środki proste, powszechne	Środki wyspecjalizowane, zaawansowane technologicznie

Państwo Islamskie

- **Wojna wewnętrzna**
- **Skutki nieudanych interwencji Zachodu w Iraku i Afganistanie**
- **Destabilizacyjne skutki „rewolucji arabskich” i interwencji Zachodu**
- **Różnice interesów i brak koordynacji działań świata zewnętrznego**
- **Główni gracze regionalni: Turcja, Iran [w *Syrii i Iraku*], Arabia Saudyjska, Izrael**
- **Rola USA, państw europejskich, UE, NATO, Rosji, Chin, RB NZ**
- **Sukcesy i ... klęska – rozproszenie, diaspora bojowników**

Proliferacja BMR

- **Globalizacja proliferacji: I i II era nuklearna (asymetryczna)**
- **Nowi dysponenci państwowi – tzw. „państwa zbójckie”:**
 - **Korea Płn.**
 - **Iran?**
- **Ewentualni dysponenci pozapaństwowi:**
 - **grupy terrorystyczne,**
 - **grupy przestępcze**
- **BJ a nowe technologie (konwencjonalna globalna broń precyzyjna, broń hipersoniczna, antyrakiety, cyber-, sztuczna inteligencja...)**

Zagrożenia i wyzwania cyber-informacyjne

▪ Zagrożenia i wyzwania informacyjne

- **operacje (dywersje) informacyjne (internet, media klasyczne, media społecznościowe: dezinformacja)**
- **zwiększenie roli opinii publicznej w rozstrzyganiu kwestii bezpieczeństwa (*dobrze to czy źle?*)**

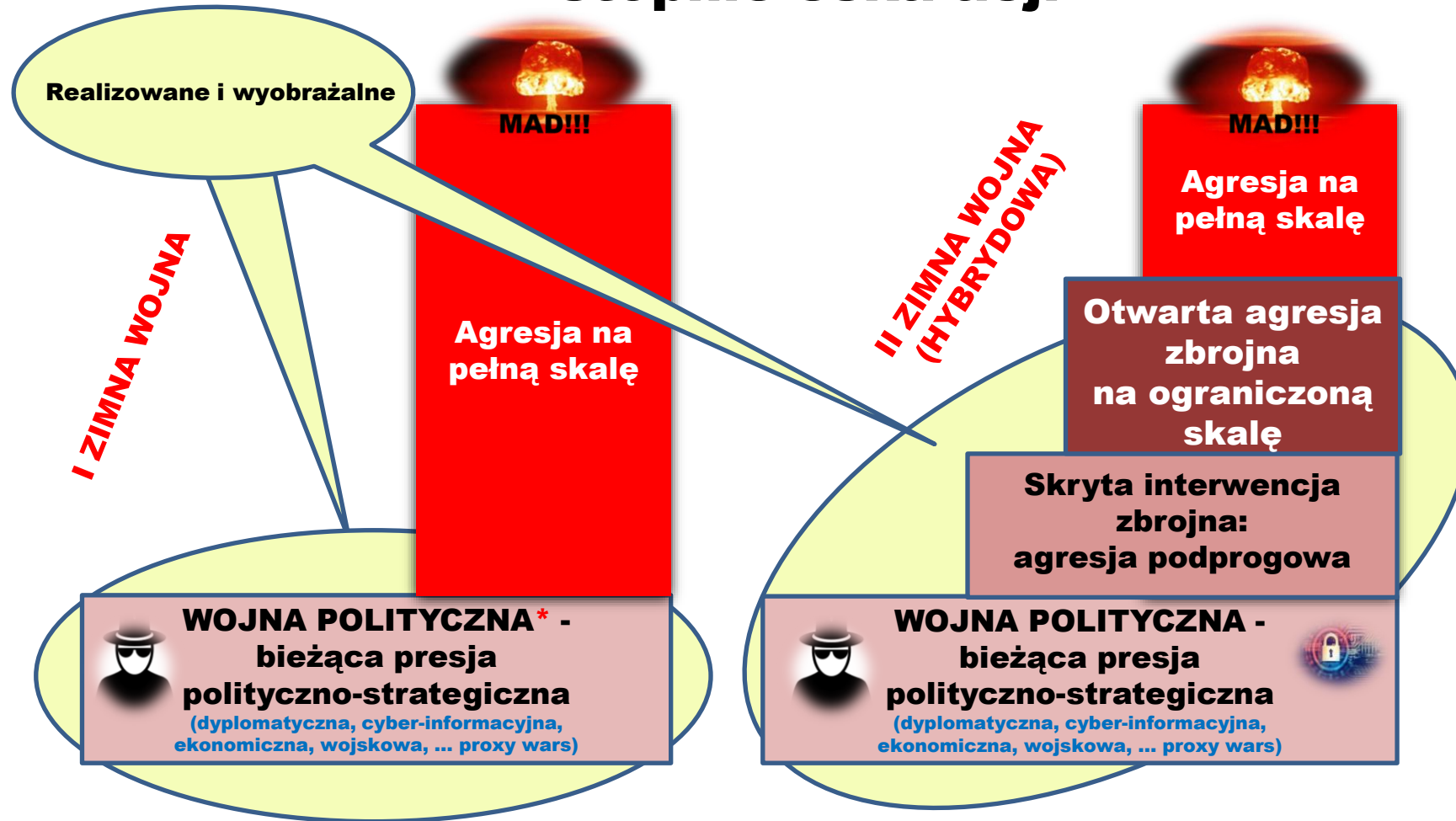
▪ Cyberzagrożenia

- **Cyberinterwencje/cyberszpiegostwo w ramach wojny politycznej**
- **Cyberwojny: rewolucja informacyjna w wojskowości**
 - **Zbieranie informacji (wywiad, media, internet...) - sensory**
 - **Przetwarzanie (analiza, ocena, wytwarzanie wiedzy) informacji - komputery**
 - **Przesyłanie informacji (łączność, media, opinia publiczna) – środki komunikacji**
 - **Operacje informacyjne i ochrona informacji (dywersja, maskowanie, zakłócanie, fortel, propaganda, trolling, niszczenie środków informacyjnych, obrona itp.) – środki kierowania i walki informacyjnej**

Wyzwania i ryzyka cywilizacyjne

- **CZŁOWIEK:** demografia (starzenie się rozwiniętych społeczeństw, bomba populacyjna, migracje, dewiacje społeczne, pandemie – przykład koronawirusa...)
- **NARZĘDZIA:** ryzyka rewolucji technologicznej (cyberzagrożenia, sztuczna inteligencja, biotechnologie...)
- **ŚRODOWISKO NATURALNE:** degradacja środowiska naturalnego (skażenie środowiska, zagrożenia klimatyczne, deficyt wody ...),
- **KOSMOS:** pozanarodowy, bez broni, przestrzeń informacji... „gwiazdne wojny” ...

NOWA ZIMNA WOJNA MIĘDZY ROSJĄ I ZACHODEM W PORÓWNANIU Z ZIMNĄ WOJNĄ XX WIEKU: stopnie eskalacji

Era rywalizacji wielkomocarstwowej

